

ΠΡΩΤΟΒΙΒΑΝΤΙΟΝΕΗ ΣΥΔ Η ΕΒΡΟΠΕΪΚΗΤΕ ΟΒΙΗΟΤΗΤΗ
TRIBUNAL DE PRIMERA INSTANCIA DE LAS COMUNIDADES EUROPEAS
SOD PRVNIHO STUPNĚ EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ
DE EUROPAISKE FÆLLESSKABERS RET I FØRSTE INSTANS
GERICHT ERSTER INSTANZ DER EUROPÄISCHEN GEMEINSCHAFTEN
EUROOPA ÜHENDUSTE ESIMISE ASTME KOHUS
ΠΡΩΤΟΒΙΚΕΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ
COURT OF FIRST INSTANCE OF THE EUROPEAN COMMUNITIES
TRIBUNAL DE PREMIÈRE INSTANCE DES COMMUNAUTÉS EUROPÉENNES
CÚIRT CHÉADCHÉIME NA gCOMHPHOHAL EORPACH
PRVOSTUPANJSKI SUD EVROPSKIH ZAJEDNICA
TRIBUNALE DI PRIMO GRADO DELLE COMUNITÀ EUROPEE

EIROPAS KOPIENU PIRMĀS INSTANCES TIESA
EUROPOS BENDRIŲ PIRMOSIOS INSTANCIOS TEISMAS
AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK ELSŐFOKÚ BÍRÓSÁGA
IL-QORTI TAL-PRIMISTANZA TAL-KOMUNITAJIET EWROPEJ
GERECHT VAN EERSTE AANLEG VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN
SAJ PIERWSZEJ INSTANCIJ WSPÓLNOT EUROPEJSKICH
TRIBUNAL DE PRIMEIRA INSTÂNCIA DAS COMUNIDADES EUROPEAS
TRIBUNALUL DE PRIMĂ INSTANȚĂ AL COMUNITĂȚILOR EUROPENE
SÚD PRVÉHO STUPŇA EURÓPSKÝCH SPOLOČENSTEV
SODIŠČE PRVE STOPNJE EVROPSKIH SKUPNOSTI
EUROOPAN YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN
EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS FÖRSTAINSTANSRÄTT

PRESUDA PRVOSTUPANJSKOG SUDA (četvrto vijeće)

22. siječnja 1997.*

„Povlačenje carinskih koncesija – Sporazum o Europskom gospodarskom prostoru – Obveza međunarodnog javnog prava da se ne osujeti predmet i svrha ugovora prije njegovog stupanja na snagu – Načelo zaštite legitimnih očekivanja – Načelo pravne sigurnosti – Objava u Službenom listu“

U predmetu T-115/94,

Opel Austria GmbH, nekadašnji General Motors Austria GmbH, društvo osnovano u skladu s austrijskim pravom, sa sjedištem u Beču, koje zastupaju D. Vandermeersch, *avocat*, član odvjetničke komore u Bruxellesu, i T. Müller-Ibold, *Rechtsanwalt* u Frankfurtu na Majni, s izabranom adresom za dostavu u Luxembourg u odvjetničkom uredu Arendt i Medernach, 8–10, rue Mathias Hardt,

tužitelj,

kojeg podupire

Republika Austrija, koju je zastupala I. Janisch, *Kommissarin* u Saveznom ministarstvu gospodarstva, a zatim B. Matousek-Horak, *Rätin* u istome ministarstvu, u svojstvu agenata, uz asistenciju C. Kremera, *avocat*, člana odvjetničke komore u Luxembourg u, s izabranom adresom za dostavu u Luxembourg u, u sjedištu Veleposlanstva Republike Austrije, 3, rue des Bains,

intervenijent,

protiv

Vijeća Europske unije, koje zastupa B. Hoff-Nielsen, pravni savjetnik, u svojstvu agenta, uz asistenciju H.-J. Rabe i G. M. Berrischa, odvjetnika u Hamburgu i Bruxellesu, s izabranom adresom za dostavu u Luxembourg u, kod B.

* Jezik postupka: engleski

Eynarda, glavnog direktora pravne službe Europske investicijske banke, 100, boulevard Konrad Adenauer,

tuženik,

koje podupire

Komisija Europskih zajednica, koju zastupaju J. Forman, pravni savjetnik, E. White i T. Christoforou, članovi pravne službe, u svojstvu agenata, s izabranom adresom za dostavu u Luxembourg, kod C. Gomeza de la Cruza, člana pravne službe, Centre Wagner, Kirchberg,

intervenijent,

povodom zahtjeva za poništenje Uredbe Vijeća (EZ) br. 3697/93 od 20. prosinca 1993. o povlačenju carinskih koncesija u skladu s člankom 23. stavkom 2. i člankom 27. stavkom 3. točkom (a) Sporazuma o slobodnoj trgovini sklopljenog između Zajednice i Austrije (General Motors Austria) (SL L 343, str. 1.) [neslužbeni prijevod],

PRVOSTUPANJSKI SUD EUROPSKIH ZAJEDNICA (četvrto vijeće),

u sastavu: K. Lenaerts, predsjednik, P. Lindh i J. L. Cooke, suci,

tajnik: H. Jung

uzimajući u obzir pisani postupak i nakon rasprave održane 19. rujna 1996.,

donosi sljedeću

Presudu

Pravni okvir i činjenice iz kojih proizlazi spor

- 1 Ovom tužbom zahtijeva se poništenje Uredbe Vijeća (EZ) br. 3697/93 od 20. prosinca 1993. o povlačenju carinskih koncesija u skladu s člankom 23. stavkom 2. i člankom 27. stavkom 3. točkom (a) Sporazuma o slobodnoj trgovini sklopljenog između Zajednice i Austrije (General Motors Austria) (SL 1993 L 343, str. 1., u daljnjem tekstu: sporna uredba) [neslužbeni prijevod]. Uredba je donesena na temelju članka 113. Ugovora o EZ-u i odredbi Uredbe Vijeća (EEZ) br. 2837/72 od 19. prosinca 1972. o zaštitnim mjerama predviđenima u Sporazumu između Europske ekonomske zajednice i Republike Austrije (SL L 300, str. 94., u daljnjem tekstu: Uredba br. 2837/72), kako je izmijenjena Uredbom Vijeća (EEZ) br. 638/90 od 5. ožujka 1990. (SL L 74, str. 1.) [neslužbeni prijevod].

2 Članak 1. sporne uredbe glasi:

„Ponovno se uvodi uvozna carina od 4,9 % za automobilske mjenjače F15 koje General Motors Austria proizvodi pod oznakom ex KN 8708 40 10 (dodatni broj Taric 8996; drugo: dodatni broj Taric 8997), a koji su podrijetlom iz Austrije u smislu Protokola br. 3 Sporazuma.

Ta carina od 4,9 % primjenjivat će se najdulje onoliko vremena koliko traje prosječno razdoblje porezne amortizacije ili dok Vijeće na prijedlog Komisije ne donese zaključak da dotične potpore više nemaju narušavajući učinak na tržišno natjecanje i trgovinu“. [neslužbeni prijevod]

- 3 Tužitelj Opel Austria GmbH, nekadašnji General Motors Austria GmbH, društvo osnovano u skladu s austrijskim pravom, društvo je kći u 100 %-tnom vlasništvu General Motors Corporation iz Detroita, društva osnovanog u skladu s američkim pravom. Ono je jedini proizvođač mjenjača F15. U Zajednicu ih izvozi od 1993.
- 4 Između 1989. i 1990. grupacija General Motors, čiji dio je i tužitelj, zaključila je da u cilju zadovoljenja potreba svojih proizvodnih centara u Europi mora sagraditi proizvodne kapacitete za izradu glava cilindara, bregastih osovina i ručnih mjenjača koji će se ugrađivati u nove motore.
- 5 Tijekom postupka procjene lokacija, prilikom kojega su razmatrana postrojenja General Motorsa u Japanu, Brazilu, Mađarskoj, Austriji i u Čehoslovačkoj, austrijska su tijela izrazila svoju spremnost da tužitelju dodijele državnu potporu ako bi ulaganje ispunjavalo određene uvjete propisane austrijskim pravom.
- 6 Republika Austrija i tužitelj obavijestili su Komisiju u ožujku 1991. o namjeri austrijske vlade da tužitelju dodjeli potporu za ulaganja namijenjena proširenju proizvodnje mjenjača, bregastih osovina i glava cilindara u tužiteljevim tvornicama na lokaciji Aspern/Beč.
- 7 Dana 19. ožujka 1991. u Komisiji je održan neformalni sastanak između predstavnika austrijske vlade i tužitelja te dužnosnika Glavne uprave za tržišno natjecanje Komisije (GU IV). Na tom je sastanku predstavljen tužiteljev investicijski projekt i potpora koju mu je namjeravala dodijeliti Republika Austrija. Potom su dužnosnici iz GU IV-a austrijskoj vladi i tužitelju postavili određeni broj pitanja. Austrijska vlada odgovorila je na ta pitanja telefaksom od 20. ožujka 1991., a tužitelj telefaksom od 21. ožujka 1991.
- 8 Sredinom travnja 1991. došlo je do više telefonskih razgovora između GU IV-a i austrijske vlade, te između GU IV-a i tužitelja.
- 9 Austrijska vlada obavijestila je tužitelja 26. travnja 1991. da će potporu uskoro dodijeliti i da je smatra spojivom s člancima 23. i 27. Sporazuma o slobodnoj trgovini između Zajednice i Austrije (u daljnjem tekstu: SST), sklopljenog na temelju Uredbe Vijeća (EEZ) br. 2836/72 od 19. prosinca 1972. o sklapanju

Sporazuma između Europske ekonomske zajednice i Republike Austrije i o utvrđivanju odredbi za njegovu primjenu (SL L 300, str. 1.) [neslužbeni prijevod]. Dala je odobrenje tužitelju da započne s ulaganjem, iako sporazumi o potpori još nisu bili formalno sklopljeni s vladom.

- 10 Vijeće navodi da je na sastanku o pristupanju Republike Austrije Europskoj uniji, održanom 22. srpnja 1991. između potpredsjednika Komisije, sir Leona Brittana, i predstavnika jedne austrijske političke stranke, sir L. Brittan u razgovoru s austrijskim veleposlanikom u Bruxellesu uzgredno spomenuo potporu koja je dodijeljena tužitelju.
- 11 Radovi na temeljima za izgradnju tužiteljevih novih postrojenja u Aspernu/Beču započeli su 27. srpnja 1991.
- 12 Komisija je 1. kolovoza 1991. donijela svoje Mišljenje o zahtjevu Republike Austrije za pristupanje (SEC (91) 1590 *final*). U tom mišljenju, objavljenom u Biltenu Europskih zajednica – Prilog br. 4/92, Komisija je u vezi s državnim potporama navela da bi primjena pravila Zajednice trebala dovesti do značajnih promjena u austrijskom sustavu, iako je u zadnjih nekoliko godina opseg državnih potpora u Austriji bio smanjen. U tom je smislu osobito navela da „nedavni primjeri potpora automobilskoj industriji pokazuju da unatoč nepostojanju sustava sektorske potpore toj industriji, upotreba instrumenata poput *Financial Guarantee Acta* (General Motors) čini nužnim postojanje pažljive kontrole nad sektorskim utjecajem austrijskih potpora.“
- 13 Tužitelj je 21. srpnja 1992. sklopio sporazum s Finanzierungsgarantiegesellschaftom kojim mu je dodijeljena potpora od 10 % koja može dosegnuti najvišu gornju granicu od 450 milijuna austrijskih šilinga za ukupan iznos investicije koji može dosegnuti maksimum koji bi se mogao subvencionirati s 4,5 milijarde austrijskih šilinga. Tužitelj je 1. prosinca 1992. sklopio sličan sporazum s gradom Bečom, kojim mu je dodijeljena dodatna potpora u iznosu od 5 % do gornje granice od 225 milijuna austrijskih šilinga.
- 14 Komisija je u listopadu 1992. usmeno priopćila austrijskim tijelima da bi projekt General Motors mogao izazvati problem, o kojem je htjela raspraviti s njima.
- 15 Glavni direktor Glavne uprave Komisije za vanjske odnose (GU I) poslao je austrijskom veleposlaniku u Bruxellesu 21. prosinca 1992. dopis kojim ga obavještava o tome da nadležne Komisijine službe smatraju da ulaganje General Motorsa u Aspernu nije u skladu s odredbama SST-a, i kojim od njega zahtijeva da od austrijskih tijela zatraži da o tom pitanju zauzmu stajalište prije nego što Komisija predmet formalno uputi Zajedničkom odboru SST-a.
- 16 Komisija je predmet iznijela Zajedničkom odboru SST-a na njegovom sastanku održanom 25. veljače 1993. Na tom je sastanku austrijskoj vladi predala upitnike od 17. i 24. veljače 1993. i informativni memorandum od 17. veljače 1993., u

kojem se nalazio sažetak njezinog stajališta o projektu General Motorsa u Aspernu.

- 17 Nakon toga su, 16. ožujka i 15. travnja 1993., održani tehnički sastanci Komisije i Republike Austrije. Predstavnici tužitelja su Komisiji na drugom sastanku, na kojem su sudjelovali na poziv austrijske vlade, predali memorandum o spojivosti potpore koju je odobrila Republika Austrija sa SST-om.
- 18 Na novom sastanku između Komisije i Republike Austrije, održanom 21. lipnja 1993., austrijska vlada predala je Komisiji tužiteljev memorandum o intenzitetu potpore.
- 19 Komisija je 29. lipnja 1993. svoje stajalište sažela u internoj bilješci. Ona je tužitelju poslana 29. studenoga 1993.
- 20 Treći tužiteljev memorandum, u kojem su iznesena politička razmatranja o potpori, Komisiji je upućen 15. srpnja 1993.
- 21 Komisija je 22. srpnja 1993. usvojila prijedlog sporne uredbe.
- 22 Između dužnosnika Komisije i predstavnika Republike Austrije i tužitelja održan je 22. studenoga 1993. sastanak, s tim da je potomje na taj sastanak pozvala Republika Austrija. Na tom su sastanku dužnosnici Komisije ponovo ustvrdili da potpora prema njihovom mišljenju nije opravdana ni na temelju SST-a ni na temelju propisa Zajednice. Tužitelj međutim tvrdi da su postavili pitanje je li dio potpore bio dodijeljen u cilju zaštite okoliša, istraživanja i razvoja ili obuke.
- 23 Odlukom Vijeća i Komisije 94/1/EZUČ, EZ od 13. prosinca 1993. o sklapanju Sporazuma o Europskom gospodarskom prostoru između Europskih zajednica, njihovih država članica i Republike Austrije, Republike Finske, Republike Islanda, Kneževine Lihtenštajna, Kraljevine Norveške, Kraljevine Švedske i Švicarske Konfederacije (SL 1994, L 1, str. 1.; u daljnjem tekstu: Odluka 94/1) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 11., svezak 106., str. 3.) i Odlukom Vijeća i Komisije 94/2/EZUČ, EZ s istim datumom o sklapanju Protokola o prilagodbi Sporazuma o Europskom gospodarskom prostoru između Europskih zajednica, njihovih država članica i Republike Austrije, Republike Finske, Republike Islanda, Kneževine Lihtenštajna, Kraljevine Norveške i Kraljevine Švedske (SL 1994, L 1, str. 571.; u daljnjem tekstu: Odluka 94/2) [neslužbeni prijevod], Vijeće i Komisija su u ime Europske zajednice i Europske zajednice za ugljen i čelik odobrili Sporazum o Europskom gospodarskom prostoru (u daljnjem tekstu: Sporazum o EGP-u ili Sporazum) i Protokol o prilagodbi Sporazuma o EGP-u (u daljnjem tekstu: Protokol o prilagodbi). Zajednica je kao zadnja ugovorna stranka istoga dana položila svoje isprave o odobrenju (vidjeti informacije o datumu stupanja na snagu Sporazuma o EGP-u i Protokola o prilagodbi, SL 1994, L 1, str. 606.) [neslužbeni prijevod].

- 24 Tužitelj je dopisom od 14. prosinca 1993. Komisiji poslao memorandum o spojivosti potpore s unutarnjim propisima Zajednice o državnim potporama za zaštitu okoliša, istraživanje i razvoj te obuku. Komisija je 15. prosinca 1993. pripremila informativni memorandum u kojem su se nalazili komentari o navedenom memorandumu. Taj je memorandum tužitelju dostavljen dopisom od 1. veljače 1994.
- 25 Vijeće je spornu uredbu donijelo 20. prosinca 1993.
- 26 Sporazum o EGP-u stupio je na snagu 1. siječnja 1994.

Postupak

- 27 Tužitelj je 21. ožujka 1994. podnio tužbu tajništvu Prvostupanjskog suda.
- 28 Predsjednik Prvostupanjskog suda dodijelio je predmet drugome vijeću. Taj je sud odlučio 7. srpnja 1994. predmet uputiti vijeću sastavljenom od tri suca. Odlukom od 23. siječnja 1995. predmet je dodijeljen četvrtome vijeću.
- 29 Komisija je podneskom podnesenim tajništvu Prvostupanjskog suda 12. kolovoza 1994. zahtijevala da joj se odobri intervencija na strani tuženika. Republika Austrija je zahtijevala podneskom podnesenim tajništvu Prvostupanjskog suda 26. kolovoza 1994. da joj se odobri intervencija na strani tužitelja. Predsjednik drugoga vijeća odobrio je intervenciju Komisije i Republike Austrije rješenjima od 7. i 20. listopada 1994.
- 30 Prvostupanjski sud (četvrto vijeće) odlučio je na temelju izvještaja suca izvjestitelja otvoriti usmeni dio postupka bez provođenja prethodnih mjera izvođenja dokaza. Međutim, Prvostupanjski je sud postavio određena pisana pitanja Vijeću i Uredu za službene publikacije Europskih zajednica (u daljnjem tekstu: Ured za publikacije). Potonji su na njih odgovorili dopisima koji su tajništvu podneseni 20. kolovoza 1996. i 26. srpnja 1996.
- 31 Usmeni dio postupka održan je 19. rujna 1996. Zastupnici stranaka iznijeli su svoja izlaganja i odgovorili na usmena pitanja koja im je postavio Prvostupanjski sud.

Zahtjevi stranka

- 32 Opel Austria GmbH kao tužitelj od Prvostupanjskog suda zahtijeva da:
- u cijelosti poništi spornu uredbu;
  - podredno da je poništi u dijelu u kojem se primjenjuje na tužitelja ili u dijelu u kojem carine premašuju 1,23 %;

- Vijeću naloži snošenje troškova.
- 33 Republika Austrija kao intervenijent od Prvostupanjskog suda zahtijeva da:
- usvoji tužbeni zahtjev tužitelja;
  - Vijeću naloži snošenje troškova Republike Austrije u skladu s člankom 87. stavkom 4. drugim podstavkom Poslovnika, ili da podredno Vijeću naloži snošenje troškova Republike Austrije koji su nastali prije nego što je postala država članica, ili koji se odnose na to razdoblje.
- 34 Vijeće kao tuženik od Prvostupanjskog suda zahtijeva da:
- odbije tužbu;
  - tužitelju naloži snošenje troškova.
- 35 Komisija kao intervenijent od Prvostupanjskog suda zahtijeva da odbije tužbu.

Temelj

- 36 Tužitelj u prilog svom zahtjevu za poništenje navodi deset tužbenih razloga koji se načelno odnose na:
- povredu članaka 10., 26. i 62. Sporazuma o EGP-u;
  - povredu privremenog dogovora o pripremi stupanja na snagu Sporazuma o EGP-u i obveze međunarodnog javnog prava da se ne osujeti predmet i svrha ugovora prije njegovog stupanja na snagu;
  - zlouporabu ovlasti, jer je Vijeće pri povlačenju carinskih koncesija, dodijeljenih na temelju Sporazuma o EGP-u, primijenilo postupke iz SST-a;
  - povredu članka VI. Općeg sporazuma o carinama i trgovini (u daljnjem tekstu: GATT) i Sporazuma o tumačenju i primjeni članaka VI., XVI. i XXIII. Općeg sporazuma o carinama i trgovini [sklopljenog u Ženevi 12. travnja 1979.; BISD, Prilog 26 (1980), str. 56.];
  - povredu postupka savjetovanja i rješavanja sporova iz SST-a i primjenu SST-a u zloj vjeri;
  - povredu članaka 23. i 27. SST-a;
  - povredu Uredbe Vijeća (EEZ) br. 2423/88 od 11. srpnja 1988. o zaštiti od dampinškog ili subvencioniranog uvoza iz zemalja koje nisu članice Europske ekonomske zajednice (SL L 209, str. 1.) [neslužbeni prijevod] i Uredbe br. 2837/72;

- povredu tužiteljevih temeljnih prava;
- spojivost potpore s člancima 92. i 93. Ugovora o EZ-u;
- nedostatno obrazloženje sporne uredbe ili očite pogreške u ocjeni.

37 Budući da su prvi tužbeni razlog i drugi dio drugog tužbenog razloga povezani, valja ih ispitati zajedno.

Prvi tužbeni razlog i drugi dio drugog tužbenoga razloga, koji se odnose na povredu članka 10., 26. i 62. Sporazuma o EGP-u i obveze međunarodnog javnog prava da se ne osujeti predmet i svrha ugovora prije njegovog stupanja na snagu

38 Ovi tužbeni razlozi sagledani zajedno sastoje se od više dijelova. Prema prvom dijelu Vijeće je namjerno antitadiralo broj *Službenog lista Europskih zajednica* u kojem je objavljena sporna uredba. Drugi, treći i četvrti dio odnose se na povredu članka 10., 26. i 62. Sporazuma o EGP-u. Peti dio odnosi se na povredu obveze međunarodnog javnog prava da se ne osujeti predmet i svrha ugovora prije njegovog stupanja na snagu.

Argumenti stranaka

39 Tužitelj i Republika Austrija ponajprije tvrde da je sporna uredba stupila na snagu nakon stupanja na snagu Sporazuma o EGP-u (vidjeti t. 41. i 42. u daljnjem tekstu) i da stoga mora biti u skladu s tim Sporazumom. Budući da nije u skladu sa Sporazumom o EGP-u, tužitelj tvrdi da je treba proglašiti ništavom *ab initio*.

40 Vijeće i Komisija tvrde da je datum koji je mjerodavan za ocjenu valjanosti sporne uredbe datum njezinog donošenja. Budući da je uredba donesena prije stupanja na snagu Sporazuma o EGP-u, smatraju da se taj Sporazum ne može primijeniti u ovom slučaju.

- Navodno antitadiranje broja *Službenog lista* u kojem je objavljena sporna uredba

41 Tužitelj tvrdi da je u članku 2. sporne uredbe navedeno da ona stupa na snagu „danom objave u *Službenom listu*“. Pozivajući se na presude Suda od 31. ožujka 1977., u predmetu *Société pour l'Exportation des Sucres/Komisija* (88/76, Zb., str. 709., t. 14. i sljedeće), i od 25. siječnja 1979., u predmetu *Racke* (98/78 Zb., str. 69., t. 15.), napominje da se za *Službeni list* smatra da je objavljen na datum koji je na njemu naveden, ali da stranke mogu dokazivati da je zapravo objavljen kasnije.

42 Iako broj *Službenog lista* u kojem je sporna uredba objavljena (SL L 343) nosi datum 31. prosinca 1993., on je zapravo objavljen 11. ili 12. siječnja 1994.

Tužitelj se u prilog toj tvrdnji poziva na dopis Ureda za publikacije i na formalna utvrđenja luksemburškog sudskog službenika. Tvrdi da je uredba dakle stupila na snagu najranije 11. siječnja 1994.

- 43 Tužitelj priznaje da je Sud do sada smatrao da pogreške koje se odnose na datum objave otisnut na Službenom listu ne čine nevaljanima akte koji su u njemu objavljeni (vidjeti gore navedene presude Soci  t   pour l'Exportation des Sucres/Komisija, t. 14. i sljedeće, i Racke, t. 15.). Međutim, u tim se presudama radilo o pogreškama Ureda za publikacije u pogledu samo jednog radnog dana. S druge strane, kako je Vijeće u ovom slučaju namjerno antidatiralo broj Službenog lista u kojem je sporna uredba objavljena, Prvostupanjski sud je treba poništiti samo zbog tog razloga. Tužitelj naime smatra da je postupak Vijeća kojim je htjelo stvoriti dojam da je uredba stupila na snagu prije Sporazuma o EGP-u protivan načelu dobre uprave i da šteti povjerenju javnosti u vjerodostojnost Službenog lista. Takav je postupak osobito neprimjeren jer je pravni okvir koji je postojao 31. prosinca 1993. u potpunosti drugačiji od onoga koji je postojao 11. siječnja 1994. Vijeće je originalnu verziju sporne uredbe Uredu za publikacije poslalo u siječnju 1994., ali mu je međutim dalo naputak da je objavi u Službenom listu u izdanju iz 1993.
- 44 Tužitelj osim toga tvrdi da objašnjenje Vijeća, prema kojem je zakašnjenje uzrokovano prekomjernom količinom posla na kraju godine, ne može osloboditi Ured za publikacije od obveze da na Službenom listu pravilno navede datum kada je stvarno objavljen. Štoviše, tvrdi da postupak Vijeća nije ni uobičajen ni nužan. Tri druga akta donesena u prosincu 1993. bila su objavljena u Službenome listu za 1994. Vijeće je stoga namjerno tražilo da se sporna uredba objavi u Službenome listu za 1993. godinu.
- 45 Republika Austrija smatra, neovisno o pitanju je li Službeni list bio namjerno antidatiran, da je poštovanje uvjeta za objavu u Službenom listu bitan formalni zahtjev. Dodaje da je datum stupanja na snagu sporne uredbe relevantan prilikom ispitivanja njezine zakonitosti, s obzirom na to da Sporazum o EGP-u nakon stupanja na snagu zabranjuje uvođenje novih carina.
- 46 Vijeće potvrđuje da je sporna uredba objavljena 11. siječnja 1994. u broju Službenoga lista koji nosi datum 31. prosinac 1993. i da je sporna uredba stoga stupila na snagu 11. siječnja 1994. To je međutim ne čini ništavom. Prema sudskoj praksi Suda (presude Soci  t   pour l'Exportation des Sucres, t. 14. i sljedeće, i Racke, t. 15.), pogreška koja se odnosi na datum objave koji je naveden na Službenom listu ne znači da je akt Zajednice ništav. Činjenica da je broj Službenog lista slučajno ili namjerno antidatiran može prouzročiti ništavost akta samo ako datum stupanja na snagu akta može utjecati na zakonitost tog akta, što ovdje nije slučaj.
- 47 Vijeće osporava tvrdnju da je namjerno antidatiralo objavu u Službenome listu. Razlog za to što je Službeni list L 343 bio dostupan sa zakašnjenjem objašnjava se

činjenicom da se na kraju svake kalendarske godine treba objaviti veliki broj akata koje institucije Zajednice donose na kraju prosinca. Usto, Vijeće nije nikada tvrdilo da je sporna uredba stupila na snagu prije stvarnog datuma na koji je objavljena.

– Navodna povreda članka 10. Sporazuma o EGP-u

- 48 Tužitelj tvrdi da je sporna uredba, u dijelu u kojem propisuje da se „[p]onovno [...] uvodi carina od 4,9 %“ [neslužbeni prijevod], protivna članku 10. tog Sporazuma od trenutka njegovog stupanja na snagu.
- 49 Iz sudske prakse Suda proizlazi da odredbe Sporazuma o EGP-u čine sastavni dio pravnog poretka Zajednice (vidjeti presudu Suda od 30. travnja 1974., Haegeman/Belgija, 181/73, Zb., str. 449., točke 3., 4. i 5.). Članak 10. Sporazuma, koji zabranjuje carinske pristojbe na uvoz i sva davanja s istovrsnim učinkom, odgovara člancima 12., 13., 16. i 17. Ugovora o EZ-u. On je po sadržaju jednak unutarnjem pravu Zajednice, te ga stoga sukladno članku 6. Sporazuma o EGP-u, treba razmatrati u odnosu na sudsku praksu Suda o odredbama Ugovora o EZ-u koje su istovjetne po sadržaju.
- 50 U tom je pogledu članak 12. Ugovora o EZ-u odredba koja odgovara članku 10. Sporazuma o EGP-u, u dijelu koji se odnosi na uvozne carine. Sud je u odnosu na članak 12. Ugovora o EZ-u presudio da su „carine zabranjene potpuno neovisno o cilju zbog kojeg su ustanovljene i namjeni prihoda koje sa sobom donose“ (presuda Suda od 1. srpnja 1969., Sociaal Fonds voor de Diamantarbeiders, 2/69 i 3/69, Zb., str. 211., t. 13.; vidjeti također presudu Suda od 5. veljače 1963., Van Gend en Loos, 26/62, Zb., str.1.). Sud je naveo da ova odredba ima glavnu ulogu u skupini pravila kojima je cilj uspostaviti slobodno kretanje robe. Ta sloboda ne predstavlja samo jedan od središnjih ciljeva Ugovora o EZ-u, već i jedan od glavnih ciljeva Sporazuma o EGP-u. Sud je u kontekstu prava Zajednice presudio da svaka iznimka od tog osnovnog pravila mora biti jasno predviđena u Ugovoru i da je treba strogo tumačiti (vidi presudu Suda od 13. studenoga 1964., Komisija/Luxembourg i Belgija, 90/63 i 91/63, Zb., str. 1217., i od 20. travnja 1978., Commissionnaires Réunis, 80/77 i 81/77, Zb., str. 927.).
- 51 Tužitelj zaključuje da u skladu s člankom 6. Sporazuma o EGP-u, članak 10. treba tumačiti na način da su „carine zabranjene potpuno neovisno o cilju zbog kojeg su ustanovljene“, odnosno na način da on propisuje opću i apsolutnu zabranu.
- 52 Sporazum o EGP-u zabranjuje zadržavanje carinskih pristojbi i, *a fortiori*, uvođenje takvih carina. Međutim, Zajednica je donošenjem sporne uredbe uvela nove carinske pristojbe, s učinkom nakon stupanja na snagu Sporazuma o EGP-u.
- 53 Glede razlika između Ugovora o EZ-u i Sporazuma o EGP-u na koje se Vijeće poziva kako bi dokazalo da članak 10. Sporazuma o EGP-u treba tumačiti različito od članka 12. Ugovora o EZ-u, tužitelj navodi da su autorima Sporazuma o EGP-u te razlike bile poznate, ali da su oni unatoč tome usvojili članak 6. tog Sporazuma.

- 54 Važnost ujednačenog tumačenja Sporazuma o EGP-u i pravnih pravila Zajednice proizlazi iz samog Sporazuma, pogotovo iz njegovog članka 1. te četvrte i petnaeste uvodne izjave njegove preambule.
- 55 Glede argumenta Vijeća, prema kojem je Europska zajednica carinska unija, a Europski gospodarski prostor (u daljnjem tekstu: EGP) područje slobodne trgovine, tužitelj ističe da ta razlika nema nikakav utjecaj na oslobođenje od plaćanja carinskih pristojbi na proizvode podrijetlom iz ugovornih stranaka.
- 56 Isto tako, odgovarajući na argument Vijeća da u Ugovoru o EZ-u ne postoje klauzule koje bi odgovarale zaštitnim klauzulama predviđenima u Sporazumu o EGP-u, tužitelj navodi da su takve klauzule u pravu Zajednice postojale u prijelaznom razdoblju i da je Sud u presudi *Sociaal Fonds voor de Diamantarbeiders* upravo carine koje su bile uvedene u tom razdoblju proglasio nezakonitima. Sud je dakle odredio bezuvjetnu zabranu carinskih pristojbi unatoč pravu država članica da se u određenim okolnostima koriste zaštitnim mjerama.
- 57 Glede argumenta Komisije, kojim tvrdi da članak 10. Sporazuma o EGP-u i odgovarajuće odredbe Ugovora o EZ-u nisu istovjetni po sadržaju, tužitelj napominje da Sporazum o EGP-u predviđa nekoliko rijetkih iznimaka od pravila da se sve carine moraju ukinuti, ali da je svaka iznimka strogo određena i, usto, da se uz nju nalazi izričita klauzula kojom se zabranjuje proširenje te iznimke izvan onoga što je izričito propisano njezinim odredbama. Tužitelj stoga tvrdi da je drugom rečenicom članka 10. Sporazuma propisano da su zabranjene carinske pristojbe fiskalne naravi, osim onih navedenih u Protokolu 5., i da članak 26. Sporazuma određuje da su kompenzacijske carine i druge mjere trgovinske politike zabranjene, osim onih koje su dopuštene na temelju Protokola 13. Također, dopušteno je uvođenje carina koje se uvode na temelju članka 64. Sporazuma, jer taj članak predstavlja iznimku od članka 10. Sporazuma.
- 58 Tužitelj smatra da u ovom slučaju nije relevantan argument Komisije prema kojem SST ostaje jedino primjenjivo pravo, jer Sporazum o EGP-u nije namijenjen uklaňanju učinaka koji narušavaju tržišno natjecanje i trgovinu prouzročeni postojećim potporama iste vrste kao što je ona o kojoj je riječ u ovom slučaju. Smatra naime da je zabrana carinskih pristojbi uređena Sporazumom o EGP-u, neovisno o tomu primjenjuju li se na potporu pravila o državnim potporama, ili to nije slučaj.
- 59 Tužitelj osporava i argument Komisije da je u slučaju carine koja je ponovno uvedena spornom uredbom riječ o *sui generis* carini. Navodi da Sporazum o EGP-u sadrži opću zabranu carinskih pristojbi s vrlo malim brojem usko određenih iznimaka. Stoga ne može postojati ni jedna druga, nepisana i nepropisana iznimka od tog pravila za *sui generis* carine, jer se prema općeprihvaćenim načelima tumačenja iznimke od općih pravila trebaju temeljiti na izričitim zakonskim odredbama, koje pak treba usko tumačiti. Tužitelj dodaje da čak i ako bi carinu uvedenu spornom uredbom trebalo razlikovati od drugih carinskih pristojbi, s

obzirom na to da podrazumijeva povlačenje pogodnosti dodijeljenih na temelju SST-a, to ne bi promijenilo njezinu narav. Carinske pristojbe ostaju carinske pristojbe, neovisno o razlogu zbog kojeg ih je Vijeće uvelo.

- 60 Naposljetku, tužitelj tvrdi da Sporazum o EGP-u na temelju svog članka 120. ima prednost pred SST-om jer se Sporazum o EGP-u odnosi na opće područje i jer oba sporazuma u području o kojem je riječ u ovom predmetu obuhvaćaju „isti sadržaj“. Tvrdi da je očito da Sporazum o EGP-u uređuje ukidanje carinskih pristojbi na industrijske proizvode između stranaka, ograničenja pri dodjeli državnih potpora i preduvjete za donošenje zaštitnih mjera. Usto, ciljevi Sporazuma o EGP-u širi su od ciljeva SST-a.
- 61 Republika Austrija tvrdi da, sukladno članku 6. Sporazuma o EGP-u, članak 10. Sporazuma o EGP-u treba analizirati s obzirom na sudsku praksu Suda u vezi s odgovarajućim odredbama Ugovora o EZ-u. Glede razlika između Ugovora o EZ-u i Sporazuma o EGP-u, navodi da je Sud EFTA-e unatoč tim razlikama u svojoj presudi od 16. prosinca 1996., Restamark (E-1/94, *Report of the EFTA Court*, 1. siječnja 1994.–30. lipnja 1995., str. 15., točke 32. do 34., 46., 56., 63. i 64.), implicitno presudio da članke Sporazuma o EGP-u koji su po sadržaju istovjetni treba tumačiti u skladu s primjenjivom sudskom praksom sudova Zajednice. Republika Austrija osim toga tvrdi da i Sporazum o EGP-u i SST predviđaju oslobođenje od carina na industrijske proizvode, uključujući i proizvode o kojima je riječ u ovom predmetu, i da se SST na temelju članka 120. Sporazuma o EGP-u prestao primjenjivati od 1. siječnja 1994.
- 62 Vijeće tvrdi da je sporna uredba u skladu s člankom 10. Sporazuma o EGP-u. U tom pogledu tvrdi da se, iako članak 10. sukladno članku 6. Sporazuma o EGP-u treba načelno tumačiti s obzirom na sudsku praksu Suda o odgovarajućim odredbama Ugovora o EZ-u, a osobito na njegov članak 12., taj članak ipak ne može tumačiti tako da znači da su „carine zabranjene potpuno neovisno o cilju zbog kojeg su ustanovljene“ (gore navedena presuda Sociaal Fonds voor de Diamantarbeiders, t. 13.). Vijeće smatra da postoje značajne razlike između Ugovora o EZ-u i Sporazuma o EGP-u (vidjeti mišljenje Suda od 14. prosinca 1991. o Sporazumu o EGP-u, mišljenje 1/91, Zb., str. I-6079., t. 13. do 22.), a radi se o razlikama zbog kojih članak 10. Sporazuma o EGP-u treba tumačiti drugačije. Tako cilj Sporazuma o EGP-u nije uspostavljanje jedinstvenog tržišta bez unutarnjih granica, a njegove odredbe o slobodnom kretanju robe primjenjuju se samo na proizvode podrijetlom iz ugovornih stranaka. Što se tiče Ugovora o EZ-u, on predstavlja ustavnu povelju i njime se uspostavlja novi pravni poredak, dok odredbe tog ugovora o slobodi kretanja i tržišnom natjecanju nisu same po sebi svrha, već predstavljaju sredstva za ostvarenje ciljeva gospodarske integracije koja vodi ka uspostavljanju unutarnjeg tržišta i gospodarske i monetarne unije, u cilju pridonošenja konkretnom napretku Europske unije.
- 63 Osim toga, za razliku od Ugovora o EZ-u koji državama članicama nakon završetka prijelaznog razdoblja nije dozvoljavao usvajanje zaštitnih mjera, članak

64. Sporazuma o EGP-u sadrži odredbe koje ugovornim strankama omogućuju usvajanje mjera radi otklanjanja nastalog narušavanja tržišnog natjecanja koje je posljedica državnih potpora što ih je dodijelila ugovorna stranka ili državnih monopola, dok članak 26. u vezi s Protokolom 13. sadrži odredbe koje dopuštaju uvođenje kompenzacijskih carina u slučajevima u kojima pravna stečevina Zajednice nije u potpunosti uključena u Sporazum o EGP-u. Za razliku od zaštitnih klauzula iz Sporazuma o EGP-u, zaštitne klauzule iz Ugovora o EZ-u na koje se tužitelj poziva ne omogućuju donošenje autonomnih mjera, već predviđaju donošenje mjera od strane Vijeća ili Komisije, ili od strane države članice nakon pribavljanja posebne dozvole Komisije.
- 64 U odgovoru na tužiteljev argument da činjenica da je Europska zajednica carinska unija a EGP područje slobodne trgovine nema utjecaja na oslobođenje od carinskih pristojbi za proizvode podrijetlom iz ugovornih stranaka, Vijeće ističe da se u Zajednici na granicama više ne kontroliraju proizvodi koji potječu iz država članica ili proizvodi iz trećih zemalja koji su u slobodnom prometu. S druge strane, u EGP-u se čak i proizvodi podrijetlom iz ugovornih stranaka i dalje kontroliraju na granicama, bilo da te kontrole vrši Zajednica bilo druge ugovorne stranke.
- 65 Vijeće zaključuje da ugovorne strane u određenim granicama mogu uvesti i/ili zadržati carine kao zaštitne mjere namijenjene otklanjanju nastalih određenih narušavanja tržišnog natjecanja koja utječu na njihovu trgovinu.
- 66 Dodaje da carina uvedena spornom uredbom nije obična carina, već zaštitna mjera donesena sukladno odredbama SST-a. Ona kao *sui generis* carina ne ulazi u područje primjene članka 10. Sporazuma o EGP-u, čak i kad bi se tu odredbu tumačilo na način na koji to predlaže tužitelj. Kao prvo, sporna uredba ne uvodi carinu, već povlači carinske koncesije ponovnim uvođenjem carine. Kao drugo, ta carina nema opći učinak jer se primjenjuje samo na određenu vrstu mjenjača, koju proizvodi određeni proizvođač u određenoj državi. Kao treće, carina je ponovno uvedena s točno određenim ciljem, i to kako bi otklonila poremećaje do kojih je došlo zbog potpore koju je dodijelila Republika Austrija a koji nisu nestali stupanjem na snagu Sporazuma o EGP-u. Kao četvrto, carina je bila ponovno uvedena samo za određeno i vremenski ograničeno razdoblje.
- 67 Naposljetku, kada je riječ o članku 120. Sporazuma o EGP-u, Vijeće navodi da su carinske pristojbe između Zajednice i Republike Austrije ukinute člankom 3. SST-a. Sporazum o EGP-u samo je zadržao te carinske koncesije odobrene na temelju SST-a, ali nije uistinu predvidio carinske koncesije. Stoga se odredbe SST-a o carinskim koncesijama nisu prestale primjenjivati, pa su se zato – sukladno članku 120. Sporazuma o EGP-u – carine koje su zakonito uvedene na temelju SST-a mogle zadržati i nakon stupanja na snagu Sporazuma o EGP-u, neovisno o tome jesu li u skladu s člankom 10. toga Sporazuma. Situacija se jasno razlikuje od situacije prilikom pristupanja Republike Austrije Europskoj uniji. Uredba se tada naime prestala primjenjivati jer se prestao primjenjivati i sam SST.

- 68 Komisija tvrdi da članak 10. Sporazuma o EGP-u i odgovarajuće odredbe Ugovora o EZ-u nisu istovjetni po sadržaju i da stoga nije primjenjiv članak 6. Sporazuma. Navodi da iz članka 10. proizlazi da se za carinske pristojbe fiskalne naravi ne može smatrati da nužno potpadaju pod pojam carinskih pristojbi na uvoz i izvoz i davanja s istovrsnim učinkom. Isto vrijedi za carine koje imaju zaštitni učinak jer ni one nisu dio opće carinske politike, nego imaju vlastiti cilj. Kad bi se članak 10. trebalo tumačiti na način na koji to traži tužitelj, bilo bi nemoguće primijeniti članak 64. Sporazuma. Usto, u tom slučaju ne bi bio potreban članak 26. Sporazuma. Kako Sporazum o EGP-u nije namijenjen otklanjanju narušavajućih učinaka na tržišno natjecanje i trgovinu koje je prouzročila postojeća potpora iste vrste kao što je ona o kojoj je riječ u ovom slučaju, SST ostaje jedino primjenjivo pravo. Komisija ističe da članak 120. Sporazuma o EGP-u propisuje da taj sporazum ima prednost pred SST-om samo u mjeri u kojoj uređuje isti sadržaj. Stoga dopušta daljnju primjenu određenih odredbi SST-a, poput onih koje je u ovom slučaju primijenila Zajednica.
- Navodna povreda članka 26. Sporazuma o EGP-u
- 69 Tužitelj tvrdi da mjera koja je uvedena uredbom predstavlja kompenzacijsku carinu i poziva se u prilog toj tvrdnji na definiciju iz zadnje rečenice članka VI. stavka 3. GATT-a, prema kojoj je kompenzacijska carina „posebna carina, koja se naplaćuje kako bi se neutralizirala potpora ili subvencija koja se neposredno ili posredno daje za izradu, proizvodnju ili izvoz proizvoda“ [neslužbeni prijevod]. Slijedom toga, spornom uredbom povrijeđen je i članak 26. Sporazuma o EGP-u, koji – potvrđujući posebno opće načelo iz članka 10. Sporazuma – zabranjuje kompenzacijske carine između ugovornih stranaka ako Sporazumom nije predviđeno drugačije.
- 70 Iz odredbi Protokola 13. Sporazuma o neprimjeni protudampinških ili kompenzacijskih mjera proizlazi da bi za postojanje iznimke od zabrane iz članka 26. bilo potrebno da pravna stečevina Zajednice o trgovini automobilskim dijelovima nije u potpunosti uključena u Sporazum o EGP-u, što ovdje nije slučaj. Sva pravila o državnim potporama koja se primjenjuju na automobilski sektor izričito su navedena u Prilogu XV. Sporazumu o EGP-u. Kad je riječ o proizvodima koje proizvodi tužitelj, oni su podrijetlom iz Austrije i ulaze u poglavlja 25. do 97. Harmoniziranog sustava nazivlja i brojčanog označavanja robe [vidjeti članak 8. stavke 2. i 3. točku (a) Sporazuma o EGP-u].
- 71 Republika Austrija tvrdi da sporna uredba nije u skladu s člankom 26. Sporazuma o EGP-u. Ona tvrdi da nije relevantno ime koje je Vijeće dalo dotičnoj carini, već stvarni cilj koji ona slijedi i učinak koji carina proizvodi, a to je u ovom slučaju učinak kompenzacijske carine.
- 72 Vijeće tvrdi da sporna uredba ne uvodi kompenzacijsku carinu, već da na temelju članka 23. i 27. stavka 3. točke (a) SST-a o povlači carinske koncesije koje su

Republici Austriji dodijeljene sukladno tom sporazumu. Stoga ne predstavlja povredu članka 26. Sporazuma o EGP-u.

73 Komisija tvrdi da se spornom uredbom ne uvode kompenzacijske carine, već da se radi o *sui generis* zaštitnoj mjeri koja se sastoji od povlačenja carinskih koncesija na temelju članka 113. Ugovora o EZ-u, a koju je SST izričito predvidio u slučaju neriješenog spora o pravilima o državnim potporama koja se nalaze u tom sporazumu.

– Navodna povreda članka 62. Sporazuma o EGP-u

74 Tužitelj tvrdi da je u članku 62. Sporazuma o EGP-u jasno navedeno da je nadležnost Komisije na području državnih potpora ograničena na potpore koje dodjeljuju države članice. Zato smatra da je Zajednica 1. siječnja 1994. izgubila nadležnost u vezi s potporama dodijeljenima u državama EFTA-e. Slijedom toga smatra da stupanje na snagu sporne uredbe nakon tog datuma nije u skladu s člankom 62. Sporazuma o EGP-u. Iznoseći argument prema kojem je spornu uredbu moglo donijeti kao zaštitnu mjeru na temelju članka 64. Sporazuma o EGP-u, Vijeće je priznalo da nije poštovalo postupak propisan tim člankom.

75 Vijeće najprije navodi da sporna uredba nije donesena na temelju Sporazuma o EGP-u, već na temelju SST-a. Nadalje tvrdi da nije potporu proglasilo ništavom ili nespojivom s funkcioniranjem Sporazuma o EGP-u, što bi zapravo moglo učiniti samo Nadzorno tijelo EFTA-e. U kontekstu Sporazuma o EGP-u, vrsta zaštitne mjere koju je Vijeće donijelo bila je u skladu s njegovim člankom 64.

– Navodna povreda obveze međunarodnog javnog prava da se ne osujeti predmet i svrha ugovora prije njegovog stupanja na snagu

76 Tužitelj podsjeća da članak 18. Bečke konvencije o pravu međunarodnih ugovora od 23. svibnja 1969. (Zbirka međunarodnih ugovora Ujedinjenih naroda, svezak 788., str. 354.; u daljnjem tekstu: Prva Bečka konvencija) i članak 18. Bečke konvencije o pravu međunarodnih ugovora između država i međunarodnih organizacija ili između međunarodnih organizacija od 21. ožujka 1986. (dokumenti Opće skupštine Ujedinjenih naroda A/Conf. 129/15 od 20. ožujka 1986.; u daljnjem tekstu: Druga Bečka konvencija) svakoj državi ili međunarodnoj organizaciji zabranjuju izbjegavanje ispunjenja obveza iz međunarodnih sporazuma donošenjem, netom prije stupanja na snagu sporazuma, akata koji ne bi bili u skladu s temeljnim načelima tog sporazuma. Navodi da je tim odredbama osobito propisano to da se u razdoblju između potpisivanja međunarodnog sporazuma i njegovog stupanja na snagu država „mora suzdržati od čina koji bi osujetili predmet i svrhu [tog sporazuma].“

77 Općenito je prihvaćeno da Prva Bečka konvencija kodificira određena opće obvezujuća pravila međunarodnog običajnog prava i da je Zajednica stoga vezana pravilima koja su u njoj kodificirana. To potvrđuje činjenica da se Sud u više navrata pozvao na odredbe Konvencije prilikom tumačenja međunarodnih

sporazuma koje je sklopila Zajednica, uključujući i SST (vidjeti osobito gore navedeno mišljenje 1/91, t. 14. i presudu Suda od 1. srpnja 1993., Metalsa, C-312/91, Zb., str. I-3751., t. 12.).

- 78 Osim toga, članak 18. Prve Bečke konvencije i članak 18. Druge Bečke konvencije izraz su općeg načela zaštite legitimnih očekivanja u međunarodnom javnom pravu, a riječ je o načelu na temelju kojeg bi subjekt međunarodnog prava, pod određenim uvjetima, mogao biti vezan očekivanjima koja je svojim radnjama stvorio kod drugih subjekata međunarodnoga prava.
- 79 Tužitelj odbacuje argument Vijeća prema kojem članak 18. Prve Bečke konvencije ne može pojedincima dodjeljivati prava na koja se mogu pozivati pred Prvostupanjskim sudom. Kao prvo, argument koji se odnosi na nepostojanje izravnog učinka nije relevantan u postupcima pokrenutima na temelju članka 173. Ugovora o EZ-u. Međunarodni sporazumi sastavni su dio pravnog poretka Zajednice i stoga institucije Zajednice, uključujući Sud i Prvostupanjski sud, moraju osigurati njegovo poštovanje. Činjenica da se određeni međunarodni sporazumi izravno ne primjenjuju ne utječe na obvezu Zajednice da osigura njihovo poštovanje (vidjeti presude Suda od 10. srpnja 1984., STS/Komisija, 126/83, Zb., str. 2769.; od 22. lipnja 1989., Fediol/Komisija, 70/87, Zb., str. 1781., t. 20.; od 7. svibnja 1991., Nakajima/Vijeće, C-69/89, Zb., str. I-2069., t. 31.; te mišljenje nezavisnog odvjetnika Lenza u tom predmetu, t. 53., i mišljenje nezavisnog odvjetnika Gulmanna iz predmeta od 5. listopada 1994., Njemačka/Vijeće, C-280/93, Zb., str. I-4973., t. 135. i 137.). Kao drugo, članak 18. Prve Bečke konvencije sadrži jednoznačnu i bezuvjetnu zabranu donošenja akata koji nisu u skladu s predmetom i svrhom međunarodnog sporazuma.
- 80 Iz toga slijedi da je Zajednica u razdoblju između potpisivanja i stupanja na snagu Sporazuma o EGP-u bila dužna uzdržati se od poduzimanja mjera koje mogu ugroziti ostvarenje predmeta i svrhe sporazuma. Ta obveza trebala je imati još značajniju ulogu nakon ratifikacije sporazuma od strane svih ugovornih stranaka.
- 81 U tom pogledu tužitelj navodi da je postupak ratifikacije okončan 13. prosinca 1993., kad su Vijeće i Komisija zajednički donijeli Odluku 94/1 i ugovornim strankama poslali ovjerene kopije isprava o ratifikaciji s obaviješću da će sporazum stupiti na snagu 1. siječnja 1994. Vijeće je dakle u trenutku kad je sporna uredba donesena, odnosno 20. prosinca 1993., vrlo dobro znalo da će Sporazum o EGP-u stupiti na snagu nekoliko dana kasnije. Budući da je jedan od glavnih ciljeva Sporazuma o EGP-u bio ukidanje carinskih pristojbi između ugovornih stranaka, Zajednica je donošenjem sporne uredbe nakon završetka ratifikacijskog razdoblja ugrozila predmet i svrhu Sporazuma o EGP-u.
- 82 Republika Austrija tvrdi da je Vijeće donošenjem sporne uredbe prije stupanja na snagu Sporazuma o EGP-u, ali nakon što su ga ratificirale sve ugovornice, povrijedilo prava Republike Austrije i njezinih državljana. Vijeće je povrijedilo opće načelo prava koje je zajedničko svim državama članicama, odnosno dužnost

uzajamnog postupanja u dobroj vjeri između država članica prije stupanja na snagu sporazuma, a riječ je o načelu međunarodnog javnog prava koje je priznato člankom 18. Prve Bečke konvencije.

- 83 Osim toga, pozivajući se na talijansko, njemačko, belgijsko, španjolsko i englesko pravo, Republika Austrija tvrdi da postoji i opće načelo prava zajedničko pravnim sustavima država članica, prema kojem stranka obvezujućeg ugovora mora postupati u dobroj vjeri u cilju zaštite interesa drugih stranaka ili subjekata koji imaju korist od ugovora tijekom razdoblja u kojem je izvršenje ugovora suspendirano. To je načelo posljedica načela zaštite legitimnih očekivanja. Zato bi ga Prvostupanjski sud trebao priznati kao opće načelo prava Zajednice. To je načelo također povrijeđeno donošenjem sporne uredbe. Republika Austrija tvrdi da tužitelj, kao subjekt koji ima korist od Sporazuma o EGP-u, mora imati pravo pozvati se na to načelo.
- 84 Vijeće ne osporava tvrdnju tužitelja prema kojoj su člankom 18. Prve Bečke konvencije i člankom 18. Druge Bečke konvencije kodificirana pravila međunarodnog običajnog prava, koja su obvezujuća za Zajednicu.
- 85 Unatoč tome, Vijeće na prvome mjestu tvrdi da nije povrijedilo ta pravila jer je sporna uredba u cijelosti u skladu sa Sporazumom o EGP-u. Stoga ne postoji ni čin koji osujećuje predmet i svrhu sporazuma, ni povreda legitimnog očekivanja Republike Austrije.
- 86 Vijeće na drugome mjestu tvrdi da pravila na koja se tužitelj poziva potpadaju pod pravo međunarodnih ugovora, a to je područje međunarodnog prava koje se odnosi samo na prava suverenih država i međunarodnih organizacija i na odnose među njima. Takva pravila pojedincima ne dodjeljuju prava na koja se mogu pozivati pred Prvostupanjskim sudom. Usto, odredba o kojoj je riječ nije dovoljno precizna da bi je se moglo izravno primijeniti, a to u još većoj mjeri vrijedi za načelo zaštite legitimnih očekivanja.

Ocjena Prvostupanjskog suda

- 87 U okviru tužbe za poništenje na temelju članka 173. Ugovora, zakonitost pobijanog akta treba ocjenjivati s obzirom na činjenične i pravne elemente koji su postojali na dan donošenja akta (vidjeti presudu Suda od 7. veljače 1979., Francuska/Komisija, 15/76 i 16/76, Zb., str. 321., t. 7., i presudu Prvostupanjskog suda od 22. listopada 1996., SNCF i British Railways/Komisija, T-79/95 i T-80/95, Zb., str. II-1491., t. 48.).
- 88 Stoga treba odbiti argument tužitelja da zakonitost sporne uredbe treba ocjenjivati prema trenutku njezinog stupanja na snagu.
- 89 Tužitelj osim toga tvrdi da je Sporazum o EGP-u dio činjeničnih i pravnih elemenata koji su postojali kad je uredba bila donesena 20. prosinca 1993., i da je Vijeće donošenjem sporne uredbe nekoliko dana prije stupanja na snagu

Sporazuma o EGP-u povrijedilo načelo međunarodnoga javnog prava („načelo dobre vjere“) prema kojem stranke potpisnice međunarodnog sporazuma u razdoblju u kojem on još nije bio stupio na snagu ne mogu donositi akte koji bi osujetili predmet i svrhu tog sporazuma.

- 90 U tom pogledu najprije valja istaknuti da je načelo dobre vjere pravilo međunarodnog običajnog prava čije postojanje je priznao Međunarodni sud (vidjeti presudu od 25. svibnja 1926., Njemački interesi u poljskoj Gornjoj Šleskoj, CPJI, Serija A, br. 7., str. 30. i 39.) i da ono stoga obvezuje Zajednicu.
- 91 To je načelo kodificirano člankom 18. Prve Bečke konvencije kojim je propisano:
 „Država se mora suzdržati od čina koji bi osujetili predmet i svrhu ugovora:
 a) ako je potpisala ugovor ili razmijenila isprave koje čine ugovor uz rezervu ratifikacije, prihvata ili odobrenja, sve dok jasno ne očituje namjeru da ne postane stranka tog ugovora; ili
 b) ako je izrazila svoj pristanak da bude vezana ugovorom, u razdoblju prije stupanja ugovora na snagu i pod uvjetom da se to stupanje na snagu neopravdano ne odgodi.“
- 92 U ovom slučaju Vijeće je spornu uredbu donijelo 20. prosinca 1993., odnosno sedam dana nakon što je Zajednica kao zadnja ugovorna stranka odobrila Sporazum o EGP-u i položila svoje isprave o odobrenju (vidjeti gornju točku 23.). Zajednici je u tim okolnostima od 13. prosinca 1993. bio poznat datum stupanja na snagu Sporazuma o EGP-u. Naime, iz članka 129. stavka 3. Sporazuma o EGP-u, kako je zamijenjen člankom 6. Protokola o prilagodbi, i članka 1. stavka 1. te članka 22. stavka 3. Protokola o prilagodbi proizlazi da bi taj Sporazum trebao stupiti na snagu prvog dana mjeseca koji slijedi nakon polaganja posljednje isprave o odobrenju ili ratifikaciji.
- 93 Valja nadalje navesti da je načelo dobre vjere u međunarodnom javnom pravu posljedica načela zaštite legitimnih očekivanja, koje prema sudskoj praksi čini dio pravnog poretka Zajednice (vidjeti presudu Suda od 3. svibnja 1978., Töpfer/Komisija, 112/77, Zb., str. 1019., t. 19.). Svaki se gospodarski subjekt kod kojeg je institucija stvorila opravdano očekivanje ima pravo pozivati na načelo legitimnih očekivanja (vidjeti osobito presudu Prvostupanjskog suda od 13. srpnja 1995., O'Dwyer i dr./Vijeće, T-466/93, T-469/93, T-473/93, T-474/93 i T-477/93, Zb., str. II-2071., t. 48.).
- 94 U situaciji u kojoj je Zajednica položila svoje isprave o odobrenju međunarodnog sporazuma, i u kojoj je poznat datum stupanja na snagu tog sporazuma, gospodarski subjekti mogu se pozivati na načelo zaštite legitimnih očekivanja kako bi se usprotivili tomu da institucije u razdoblju koje prethodi stupanju na snagu tog međunarodnog sporazuma donesu bilo koji akt koji je protivan

- odredbama tog sporazuma, a koji nakon njegovog stupanja na snagu prema njima proizvodi izravan učinak.
- 95 Stoga tužitelj ima pravo zahtijevati da se ispita zakonitost sporne uredbe u odnosu na odredbe Sporazuma o EGP-u koje nakon njegovog stupanja na snagu proizvode izravan učinak.
- 96 Međutim, prije uzimanja u obzir različitih argumenata koje je o tome iznio tužitelj, najprije valja provjeriti s jedne strane jesu li i u kojoj mjeri odredbe SST-a zamijenjene odredbama Sporazuma o EGP-u te je li Sporazum o EGP-u primjenjiv na proizvode o kojima je riječ u ovom predmetu.
- 97 Valja primijetiti da SST, koji se primjenjivao u trenutku nastanka činjenica i na temelju kojeg je donesena sporna uredba, nije bio otkazan ili suspendiran u trenutku stupanja na snagu Sporazuma o EGP-u. Međutim, iz članka 120. Sporazuma o EGP-u proizlazi da primjena njegovih odredbi ima prednost nad odredbama SST-a „u mjeri u kojoj je isti sadržaj uređen“ [neslužbeni prijevod] Sporazumom o EGP-u. Naime, odredbe Sporazuma o EGP-u o kojima je riječ u ovom predmetu uređuju isto područje kao i mjerodavni članci SST-a. Članak 10. Sporazuma o EGP-u uređuje isto područje kao i članci 3. i 6. SST-a, tj. carinske pristojbe na uvoz i davanja s istovrsnim učinkom. Članak 61. Sporazuma o EGP-u o državnim potporama određeniji je od članka 23. stavka 1. točke (iii) SST-a i njegov je doseg jednak dosegu potonjeg članka, i gotovo je identičan članku 92. Ugovora o EZ-u. Usto, posebne odredbe koje se primjenjuju na državne potpore u Zajednici uključene su u Prilog XV. Sporazumu o EGP-u. Glede postupaka propisanih u članku 27. stavcima 2. i 3. točkom (a) SST-a, valja podsjetiti da države EFTA-e, sukladno članku 108. Sporazuma o EGP-u, osnivaju Nadzorno tijelo EFTA-e i Sud EFTA-e. Te dvije institucije, osobito u područjima tržišnog natjecanja i državnih potpora, raspolazu ovlastima i provode postupke koji su analogni onima koji na tom području postoje u Zajednici. Podjela nadležnosti i suradnja između Nadzornog tijela EFTA-e i Komisije na području državnih potpora uređena je člankom 62. Sporazuma o EGP-u. Iz toga slijedi da nakon stupanja na snagu Sporazuma o EGP-u primjena navedenih odredbi ima prednost pred primjenom predmetnih odredbi SST-a.
- 98 U tim okolnostima, bez donošenja odluke o tome je li potpora koju je Republika Austrija dodijelila spojiva sa SST-om ili Sporazumom o EGP-u, Prvostupanjski sud ističe da je Vijeće prije donošenja sporne uredbe okončalo postupak predviđen odredbama SST-a o državnim potporama. Međutim, kao što to proizlazi iz prethodne točke, primjena odredbi Sporazuma o EGP-u o državnim potporama nakon njegovog stupanja na snagu ima prednost pred primjenom odgovarajućih odredbi SST-a. U tom smislu, Sporazum o EGP-u sadrži vlastita pravila i postupke koji ugovornim strankama omogućuju ukidanje državnih potpora koje nisu u skladu s funkcioniranjem Sporazuma.

- 99 Glede pitanja je li Sporazum primjenjiv na proizvode na koje se odnosi sporna uredba, nije osporeno da su ti proizvodi podrijetlom iz ugovornih stranaka Sporazuma o EGP-u, i da su obuhvaćeni poglavljima 25. do 97. Harmoniziranog sustava nazivlja i brojčanog označavanja robe. Slijedom toga, Sporazum o EGP-u primjenjuje se na temelju članka 8. stavaka 2. i 3. točke (a) na te proizvode od svog stupanja na snagu.
- 100 Kao drugo, valja dakle ispitati može li članak 10. Sporazuma o EGP-u proizvoditi izravan učinak nakon stupanja tog sporazuma na snagu.
- 101 Iz članka 228. stavka 7. Ugovora o EZ-u proizlazi da su međunarodni sporazumi koje Zajednica sklapa u skladu s Ugovorom obvezujući za institucije i države članice. Ustaljena je sudska praksa da odredbe takvog sporazuma, od njegovog stupanja na snagu čine sastavni dio pravnog poretka Zajednice (vidjeti gore navedenu presudu Haegeman, t. 5.). Ustaljena je sudska praksa i da odredbe takvog sporazuma mogu imati izravan učinak ako su bezuvjetne i dovoljno precizne (vidjeti primjerice presudu Suda od 5. veljače 1976., Bresciani, 87/75, Zb., str. 129., t. 25., i od 26. listopada 1982., Kupferberg, 104/81, Zb., str. 3641., t. 23.).
- 102 U tom pogledu Prvostupanjski sud tvrdi da nijedan dokument iz spisa ne upućuje na to da Sporazum o EGP-u, koji je Zajednica sklopila na temelju članka 238. Ugovora o EZ-u, nije sklopljen u skladu s Ugovorom. Iz toga slijedi da odredbe Sporazuma, od 1. siječnja 1994. kad je stupio na snagu, čine sastavni dio pravnog poretka Zajednice. Valja također podsjetiti da prva rečenica članka 10. Sporazuma o EGP-u propisuje da su između ugovornih stranaka zabranjene carinske pristojbe na uvoz i izvoz i sva davanja s istovrsnim učinkom. U drugoj rečenici istog članka određeno je da se ta zabrana, ne dovodeći u pitanje dogovore iz Protokola 5., primjenjuje i na carinske pristojbe fiskalne naravi. Stoga valja utvrditi da članak 10. propisuje bezuvjetno i precizno pravilo od kojeg postoji samo jedna iznimka koja je i sama bezuvjetna i precizna. Iz toga slijedi da taj članak od stupanja na snagu Sporazuma o EGP-u proizvodi izravan učinak.
- 103 Kao treće, valja provjeriti je li spornom uredbom kojom je propisano ponovno uvođenje carine od 4,9 % povrijeđen članak 10. Sporazuma o EGP-u.
- 104 Članak 6. Sporazuma o EGP-u propisuje:
- „Ne dovodeći u pitanje budući razvoj sudske prakse, odredbe ovog Sporazuma, u mjeri u kojoj su po sadržaju istovjetne odgovarajućim pravilima Ugovora o osnivanju Europske ekonomske zajednice i Ugovora o osnivanju Europske zajednice za ugljen i čelik te aktima koji su usvojeni primjenom tih dvaju Ugovora, u njihovoj se provedbi i primjeni tumače u skladu s mjerodavnim presudama Suda Europskih zajednica donesenima prije datuma potpisivanja ovog Sporazuma.“ [neslužbeni prijevod]

- 105 Vijeće tvrdi da se neovisno o ovoj odredbi članak 10. Sporazuma o EGP-u ne treba tumačiti na jednak način kao i odgovarajuće odredbe Ugovora o EZ-u jer između Ugovora o EZ-u i Sporazuma o EGP-u postoje značajne razlike (vidjeti gornju točku 62.).
- 106 Taj se argument ne može usvojiti. Naime, iz sudske prakse proizlazi da, za donošenje odluke o tome treba li tumačenje odredbe iz Ugovora o EZ-u proširiti i na jednaku odredbu iz sporazuma poput Sporazuma o EGP-u, tu odredbu valja tumačiti u odnosu na predmet i svrhu tog sporazuma, te na njegov kontekst (vidjeti presude Suda od 9. veljače 1982., *Polydor*, 270/80, Zb., str. 329., t. 8., i od 16. srpnja 1992., *Legros i dr.*, C-163/90, Zb., str. I-4625., t. 23.). Sukladno odredbama članka 1. stavka 1. Sporazuma o EGP-u, cilj toga Sporazuma jest promicanje stalnog i uravnoteženog jačanja trgovačkih i gospodarskih odnosa između ugovornih stranaka s jednakim uvjetima tržišnog natjecanja te poštovanje istih pravila radi stvaranja ujednačenog Europskoga gospodarskog prostora. U tu su svrhu ugovorne stranke odlučile ukloniti gotovo sve trgovinske barijere, sukladno odredbama GATT-a o uspostavljanju područja slobodne trgovine.
- 107 U tom kontekstu, Sporazum o EGP-u podrazumijeva visok stupanj integracije, čiji ciljevi premašuju ciljeve običnog sporazuma o slobodnoj trgovini. Tako iz članka 1. stavka 2. Sporazuma o EGP-u proizlazi da EGP ponajprije obuhvaća slobodno kretanje robe, osoba, usluga i kapitala, kao i uspostavljanje sustava koji osigurava da tržišno natjecanje ne bude narušeno te da se pravila o njemu jednako poštuju. Pravila koja se primjenjuju na odnose između ugovornih stranaka na područjima koje obuhvaća taj sporazum načelno su pravila iz odgovarajućih odredbi Ugovora o EZ-u i Ugovora o EZUČ-u te iz akata donesenih na temelju tih Ugovora. Cilj Sporazuma o EGP-u jest i da se buduće pravo Zajednice iz područja koja su obuhvaćena Sporazumom proširi na EGP, i to kako se ono stvara, razvija ili mijenja, pri čemu je u tu svrhu predviđen i postupak odlučivanja. U Sporazumu je nadalje predviđeno da države EFTA-e osnivaju nadzorno tijelo – Nadzorno tijelo EFTA-e – koje ima jednake ovlasti i slične funkcije kao i Komisija, i sud – Sud EFTA-e. Članak 109. Sporazuma o EGP-u propisuje da ispunjavanje obveza iz Sporazuma o EGP-u nazire Nadzorno tijelo EFTA-e s jedne strane, a s druge strane Komisija, postupajući u skladu s Ugovorom o EZ-u, Ugovorom o EZUČ-u i tim Sporazumom. Iz članka 108. stavka 2. Sporazuma o EGP-u i Sporazuma između država EFTA-e od 2. svibnja 1992. o osnivanju Nadzornog tijela i Suda (SL L 344, str. 1.; u daljnjem tekstu: Sporazum o nadzoru EFTA-e) proizlazi da Sud EFTA-e ima ovlasti koje su slične ovlastima Suda i Prvostupanjskog suda.
- 108 Stoga je osnivanjem Nadzornoga tijela EFTA-e i Suda EFTA-e, koji imaju nadležnosti i ovlasti slične onima Komisije i Suda, uspostavljen dvostruki sustav u kojem Nadzorno tijelo EFTA-e i Sud EFTA-e naziru primjenu Sporazuma od strane država EFTA-e, dok Komisija, Sud i Prvostupanjski sud nadziru njegovu primjenu od strane Zajednice. Sustav je ojačan brojnim elementima koji su namijenjeni osiguranju ujednačenosti. Među tim elementima, osim sličnosti između različitih odredbi Sporazuma i Ugovora o EZ-u i Ugovora o EZUČ-u,

nalaze se i uvodne izjave 4. i 15. preambule Sporazuma i njegov članak 6., kao i među ostalim članak 3. Sporazuma EFTA-e o nadzoru. Naime, u skladu s uvodnom izjavom 4. Preambule, cilj ugovornih stranaka jest „osnivanje dinamičnog i ujednačenog Europskoga gospodarskog prostora utemeljenog na zajedničkim pravilima i jednakim uvjetima tržišnog natjecanja, koji će raspolagati odgovarajućim sredstvima provedbe uključujući i sudsku razinu i koji će se ostvarivati na temelju jednakosti i uzajamnosti te globalno uravnoteženim povlasticama, pravima i obvezama ugovornih stranaka“ [neslužbeni prijevod]. U uvodnoj izjavi 15. preambule – koju su ugovorne stranke dodale nakon što je Sud u svom gore navedenom mišljenju 1/91 utvrdio da sudski sustav iz prve verzije Sporazuma, koji predviđa postojanje Suda EGP-a, nije u skladu s Ugovorom o EZ-u – navedeno je da je „uz puno poštovanje neovisnosti sudova, cilj ugovornih stranaka postići i zadržati jednoobrazno tumačenje i primjenu ovog Sporazuma i onih odredbi zakonodavstva Zajednice koje su sadržajno prenesene u ovaj Sporazum te postići jednako postupanje prema pojedincima i gospodarskim subjektima u pogledu četiriju sloboda i uvjeta tržišnog natjecanja“ [neslužbeni prijevod]. Kao što je to Prvostupanjski sud podsjetio u gornjoj točki 104., u članku 6. Sporazuma o EGP-u propisano je da se njegove odredbe koje su po sadržaju istovjetne pravilima Zajednice tumače u skladu s presudama Suda i Prvostupanjskog suda donesenima prije datuma njegovog potpisivanja. Naposljetku, iz članka 3. stavka 2. Sporazuma EFTA-e o nadzoru proizlazi da Nadzorno tijelo EFTA-e i Sud EFTA-e prilikom tumačenja i primjene Sporazuma o EGP-u moraju voditi računa o načelima iz mjerodavne sudske prakse Suda i Prvostupanjskog suda, utvrđenima nakon datuma potpisivanja Sporazuma o EGP-u (vidjeti presude Suda EFTA-e: gore navedenu presudu Restamark, t. 24., 33. i 34., i presudu od 21. ožujka 1995., *Scottish Salmon Growers Association/Nadzorno tijelo EFTA-e, E-2/94, Report of the EFTA Court*, 1. siječnja 1994.–30. lipnja 1995., str. 59., t. 11. i 13.).

- 109 Suprotno onome što tvrdi Vijeće, Sud u svom mišljenju 1/91 nije smanjio važnost koju cilj ugovornih stranaka da osnuju dinamičan i ujednačen Europski gospodarski prostor ima za tumačenje i primjenu Sporazuma. Kad je Sud utvrdio da razlike koje postoje između ciljeva i konteksta Sporazuma, s jedne strane, i ciljeva i konteksta prava Zajednice, s druge strane, sprječavaju ostvarenje cilja ujednačenosti u tumačenju i primjeni prava u EGP-u, zaključio je to u okviru razmatranja sudskog sustava predviđenog Sporazumom o EGP-u, kako bi utvrdio može li potonji ugroziti autonomiju pravnog sustava Zajednice pri ostvarivanju vlastitih ciljeva, a ne u okviru razmatranja posebnog slučaja u kojem treba odlučiti treba li odredbu Sporazuma EGP-u koja je po sadržaju istovjetna odredbi prava Zajednice tumačiti u skladu sa sudskom praksom Suda i Prvostupanjskog suda.
- 110 Iz tih utvrđenja slijedi da članak 6. Sporazuma o EGP-u treba tumačiti na način da u slučaju kad je jedna odredba Sporazuma o EGP-u po sadržaju istovjetna odgovarajućim pravilima Ugovora o EZ-u i Ugovora o EZUČ-u, te aktima donesenima na temelju tih dvaju ugovora, tu odredbu treba tumačiti u skladu s

relevantnom sudskom praksom Suda i Prvostupanjskog suda koja prethodi datumu potpisivanja Sporazuma o EGP-u.

- 111 Prvostupanjski sud nadalje utvrđuje da je članak 10. Sporazuma o EGP-u po sadržaju istovjetan člancima 12., 13., 16. i 17. Ugovora o EZ-u, koji po okončanju prijelaznoga razdoblja između država članica zabranjuje carinske pristojbe na uvoz i izvoz i sva davanja s istovrsnim učinkom. Stoga članak 10. na temelju članka 6. Sporazuma o EGP-u treba tumačiti u skladu s relevantnom sudskom praksom Suda i Prvostupanjskog suda koja prethodi datumu potpisivanju Sporazuma.
- 112 U tom smislu, budući da iz članka 10. Sporazuma o EGP-u proizlazi da se za carinske pristojbe fiskalne naravi ne može smatrati da nužno potpadaju pod pojam carinskih pristojbi na uvoz i izvoz i davanja s istovrsnim učinkom, najprije treba odbiti argument Komisije kojim tvrdi da taj članak i odgovarajuće odredbe Ugovora o EZ-u nisu istovjetni po sadržaju. Naime, dovoljno je podsjetiti na to da Ugovor o EZ-u sadrži odgovarajuću odredbu, i to čl. 17. Ugovora, u kojoj je određeno da će se zabrane iz članka 9. Ugovora primjenjivati čak i ako se radi o carinskim pristojbama fiskalne naravi, i čiji je cilj spriječiti izbjegavanje zabrane carinskih pristojbi na uvoz i izvoz i svih davanja s istovrsnim učinkom (vidjeti gore navedenu presudu Sociaal Fonds voor de Diamantarbeiders, t. 8. i 9.).
- 113 Kao drugo, suprotno navodima Komisije, tumačenje članka 10. Sporazuma o EGP-u koje predlaže tužitelj ne znači da nije moguće primijeniti članak 64. Sporazuma o EGP-u. Naime, na području državnih potpora potonja odredba ovlašćuje pod određenim uvjetima nadležno tijelo ugovorne stranke na koju utječe narušavanje tržišnog natjecanja na donošenje mjera kako bi uklonila učinke narušavanja. Budući da je članak 64. iznimka od ostalih odredbi Sporazuma o EGP-u, može ga se primijeniti unatoč drugim odredbama Sporazuma. Međutim, prije donošenja mjera treba provesti postupak predviđen člankom 64. Sporazuma o EGP-u i moraju biti ispunjeni uvjeti propisani tim člankom.
- 114 Kao treće, različite zaštitne klauzule iz Sporazuma o EGP-u, koje ugovornim strankama omogućuju odstupanje od odredbi potonjeg sporazuma, mogu se primijeniti samo u točno određenim okolnostima i nakon što, kao opće pravilo, Zajednički odbor EGP-a ispita argumente za i protiv. Izvan posebnih situacija u kojima može doći do njihove primjene, te klauzule nemaju nikakav utjecaj na cilj koji slijedi članak 10. u okviru Sporazuma o EGP-u, pa stoga ni na način na koji taj članak treba tumačiti. Taj zaključak potvrđuje činjenica da je članak 115. Ugovora o EZ-u državama članicama do stupanja na snagu Ugovora o Europskoj uniji u nužnim slučajevima omogućavao da u prijelaznom razdoblju same poduzmu potrebne mjere i činjenica da je Sud – kao što je to tužitelj s pravom primijetio – u gore navedenoj presudi Sociaal Fonds voor de Diamantarbeiders nezakonitima proglasio upravo novčane naknade čije je plaćanje naloženo u prijelazom razdoblju.

- 115 Kao četvrto, treba također odbiti argument Komisije kojim ona tvrdi da članak 26. Sporazuma o EGP-u ne bi bio potreban kad bi se članak 10. morao tumačiti u skladu sa sudskom praksom Suda. Naime, člankom 26. Sporazuma o EGP-u propisano je da se antidampinške mjere, kompenzacijske carine i mjere protiv nezakonitih gospodarskih praksi koje se mogu pripisati trećim zemljama ne primjenjuju u odnosima između ugovornih stranaka ako nije drukčije predviđeno Sporazumom o EGP-u. U prvom stavku Protokola 13. propisano je da je primjena članka 26. ograničena na područja obuhvaćena odredbama Sporazuma i u kojima je pravna stečevina Zajednice u potpunosti uključena u Sporazum. Iz drugog stavka tog Protokola proizlazi da se članak 26. ne primjenjuje u slučaju kad ugovorna stranka uvodi mjere koje se odnose na treće države, čija je namjena da se izbjegne zaobilaženje protudampinških mjera, kompenzacijskih pristojbi ili mjera kojima se sankcioniraju nedopuštene prakse prilikom trgovanja koje se pripisuju trećim zemljama.
- 116 Stoga članak 26. zajedno s Protokolom 13. Sporazuma treba tumačiti na način da uređuje situacije u kojima ugovorne stranke međusobno mogu uvoditi protudampinške mjere, kompenzacijske pristojbe ili mjere kojima se sankcioniraju nedopuštene prakse prilikom trgovanja koje se pripisuju trećim zemljama, i to neovisno o drugim odredbama Sporazuma o EGP-u. Usto, članak 26. ne odnosi se samo na mjere donesene u obliku carina već i na sve druge mjere, neovisno o njihovom obliku, uključujući i obveze koje Komisija preuzme odlukama donesenima na području davanja. Stoga članak 26. Sporazuma o EGP-u ima svoj vlastiti razlog postojanja, neovisno o razlogu postojanja članka 10. Sporazuma o EGP-u.
- 117 Osim toga, sporna uredba nije bila donesena da bi se izbjeglo zaobilaženje protudampinških mjera, kompenzacijskih pristojbi ili mjera kojima se sankcioniraju nedopuštene prakse prilikom trgovanja koje se pripisuju trećim zemljama. Nadalje, područje državnih potpora ulazi u područje primjene članaka 61. do 64. Sporazuma o EGP-u. Usto, u Sporazum je uključena cjelokupna pravna stečevina Zajednice na tom području, a osobito Okvir Zajednice o državnoj potpori industriji motornih vozila (89/C 123/03; SL 1989 C 123, str. 3.). Stoga ni te mjere ne mogu biti dopuštene na temelju članka 26. Sporazuma o EGP-u, a pritom nije potrebno odlučiti o pitanju treba li mjere uvedene spornom uredbom smatrati kompenzacijskim carinama.
- 118 Podredno, kada je riječ o sporazumima o slobodnoj trgovini s državama EFTA-e, čiji je predmet znatno uži od Sporazuma o EGP-u, valja navesti da je Sud u svojoj gore navedenoj presudi Legros i dr. (t. 26.), u vezi s člankom 6. Sporazuma između Zajednice i Kraljevine Švedske [Uredba Vijeća (EEZ) br. 2838/72 od 19. prosinca 1972. o sklapanju Sporazuma između Europske ekonomske zajednice i Kraljevine Švedske (SL L 300, str. 96.) (neslužbeni prijevod)], koji se odnosi na davanja s istovrsnim učinkom, odlučio da ukidanje carinskih pristojbi na uvoz u okviru cilja uklanjanja prepreka trgovini ima primarnu ulogu, a da isto vrijedi za ukidanje davanja s istovrsnim učinkom, koja su prema sudskoj praksi Suda usko

povezana s carinskim pristojbama *stricto sensu* (vidjeti osobito presude Suda od 13. prosinca 1973., *Sociaal Fonds voor de Diamantarbeiders*, 37/73 i 38/73, Zb., str. 1609., t. 12. i 13., i od 12. veljače, *Leplat*, C-260/90, Zb., str. I-643., t. 15.). Sud je iz toga zaključio da bi se sporazumu o slobodnoj trgovini u velikom dijelu oduzeo njegov koristan učinak kad bi se pojam davanja s istovrsnim učinkom iz članka 6. Sporazuma morao tumačiti na način da je njegov doseg uži od dosega istog pojma iz Ugovora o EEZ-u.

- 119 Imajući u vidu sve te elemente, valja dakle ispitati je li sporna uredba nakon stupanja na snagu Sporazuma o EGP-u protivna članku 10. tog Sporazuma, kad se na temelju članka 6. tumači u skladu s relevantnom sudskom praksom Suda i Prvostupanjskog suda koja prethodi datumu potpisivanja Sporazuma o EGP-u.
- 120 U tom pogledu valja odbiti argument Vijeća prema kojem mjera uvedena spornom uredbom ne predstavlja carinu, već *sui generis* zaštitnu mjeru, koja kao takva ne ulazi u područje primjene čl. 10. Sporazuma o EGP-u. Naime, ta se uredba prema vlastitom nazivu odnosi na „povlačenje carinskih koncesija“. Osim toga, članak 1. te uredbe propisuje da se „ponovno uvodi uvozna carina od 4,9 % za automobilske mjenjače F15 koje proizvodi General Motors Austria“ [neslužbeni prijevod], dok se uvodna izjava 23. te uredbe odnosi na „uvođenje carine u visini carina koje bi se primjenjivale da [SST] nije stupio na snagu“ [neslužbeni prijevod]. Konačno, predstavnik Vijeća je na raspravi prilikom davanja odgovora na pitanje Prvostupanjskog suda priznao da kvalifikacija neke mjere nije od velikog značaja jer je njezin učinak jednak, bilo da je se kvalificira kao antidampinšku pristojbu, kompenzacijsku carinu, povlačenje carinskih koncesija, uvođenje carine ili *sui generis* zaštitnu mjeru.
- 121 Nadalje valja podsjetiti da prema ustaljenoj sudskoj praksi „svaka novčana naknada, makar i minimalna, bez obzira na naziv ili način primjene, kojom se jednostrano opterećuje domaća ili strana roba zato što je prešla granicu, a nije riječ o carini u strogom značenju te riječi, predstavlja davanje s istovrsnim učinkom u smislu članaka 9. i 12. Ugovora, čak i ako se ne naplaćuje u korist države, nema diskriminirajući ili zaštitni učinak, i ako proizvod za koji se uvodi carina ne konkurira nacionalnom proizvodu“ (gore navedena presuda *Sociaal Fonds voor de Diamantarbeiders*, t. 18.).
- 122 Mjera koja je uvedena spornom uredbom predstavlja novčanu naknadu koju je Zajednica jednostrano uvela i koju naplaćuje na mjenjače F15 zato što prelaze granicu. Stoga valja utvrditi, a da pritom nije potrebno utvrditi treba li tu mjeru smatrati carinskom pristojbom na uvoz u strogom značenju te riječi, da ta mjera predstavlja barem davanje s istovrsnim učinkom u smislu članka 10. Sporazuma o EGP-u. Iz toga proizlazi da je sporna uredba nakon stupanja na snagu Sporazuma o EGP-u bila protivna tom članku.
- 123 Iz naprijed navedenoga slijedi da je Vijeće, donošenjem sporne uredbe u razdoblju koje prethodi stupanju na snagu Sporazuma o EGP-u, a nakon što je Zajednica

položila svoje isprave o odobrenju međunarodnog sporazuma, povrijedilo tužiteljevo legitimno očekivanje.

- 124 Štoviše, iz sudske prakse proizlazi da zakonodavstvo Zajednice mora biti izvjesno, a njegova primjena predvidljiva za one na koje se primjenjuje. Načelo pravne sigurnosti zahtjeva da svi akti institucija koji proizvode pravne učinke budu jasni, precizni i da zainteresirana osoba bude upoznata s njima tako da sa sigurnošću može spoznati trenutak od kojega navedeni akt postoji i počinje proizvoditi pravne učinke. Taj zahtjev pravne sigurnosti treba još strože poštovati u slučaju kad je riječ o aktu koji može imati financijske posljedice, kako bi se zainteresiranim osobama omogućilo da sa sigurnošću spoznaju opseg obveza koje im taj akt nameće (vidjeti presude Suda od 9. srpnja 1981., Gondrand Frères i Garancini, 169/80, Zb., str. 1931., t. 17.; od 22. veljače 1984., Kloppenburg, 70/83, Zb., str. 1075., t. 11., i od 15. prosinca 1987., Irska/Komisija, 325/85, Zb., str. 5041., t. 18.; te presudu Prvostupanjskog suda od 7. veljače 1991., Tagaras/Sud, T-18/89 i T-24/89, Zb., str. II-53., t. 40.).
- 125 Naime, Vijeće je donošenjem sporne uredbe 20. prosinca 1993., u trenutku kad je sa sigurnošću znalo da će Sporazum o EGP-u stupiti na snagu 1. siječnja 1994., svjesno stvorilo situaciju u kojoj su od siječnja 1994. usporedno postojala dva proturječna pravna pravila, i to s jedne strane sporna uredba koja je izravno primjenjiva u nacionalnim pravnim poretcima i koja ponovno uvodi uvoznu carinu od 4,9 % na mjenjače F15 koje proizvodi tužitelj i s druge strane članak 10. Sporazuma o EGP-u koji ima izravan učinak i koji zabranjuje carinsku pristojbu na uvoz i sva davanja s istovrsnim učinkom. Stoga se za spornu uredbu ne može reći da ulazi u zakonodavstvo Zajednice koje je izvjesno, niti se može smatrati da je njezina primjena predvidljiva za one na koje se primjenjuje. Iz toga slijedi da je Vijeće povrijedilo i načelo pravne sigurnosti.
- 126 Iako obje povrede općih načela prava same za sebe treba smatrati dovoljno teškima da bi dovele do poništenja sporne uredbe, valja dodatno utvrditi je li Vijeće – kako to tužitelj tvrdi – namjerno antidatiralo broj Službenog lista u kojem je objavljena navedena uredba.
- 127 Broj Službenoga lista u kojem je objavljena sporna uredba nosi datum 31. prosinca 1993. Člankom 2. te uredbe propisano je da ona stupa na snagu danom objave u Službenom listu. Međutim, iz pisanih odgovora Ureda za publikacije na pitanja Prvostupanjskog suda proizlazi da je Službeni list od 31. prosinca 1993. javnosti postao dostupan na svim službenim jezicima Zajednice tek 11. siječnja 1994. u 16,45 sati u sjedištu Ureda za publikacije. Međutim, prema sudskoj praksi, unatoč presumpciji da je datum objave Službenog lista onaj koji se stvarno nalazi na svakom njegovom broju, u slučaju dokaza o suprotnom treba uzeti u obzir stvarni datum objave (vidi gore navedenu presudu Racke, t. 15.). Iz toga slijedi da je stvarni datum objave broja Službenog lista o kojem je riječ u ovom predmetu 11. siječnja 1994. i da je uredba stupila na snagu tek tog datuma.

- 128 Osim toga, iz dokumenata u spisu, dokumenata koje je Vijeće podnijelo na zahtjev Prvostupanjskog suda, kao i pisanih odgovora Vijeća i Ureda za publikacije na pitanja koja im je postavio Prvostupanjski sud proizlazi da je Vijeće spornu uredbu poslalo Uredu za publikacije 3. ili 4. siječnja 1994., da je u popratnom dopisu Uredu za publikacije dalo naputak da uredbu objavi u izdanju Službenog lista za 1993.; da je Vijeće taj naputak potvrdilo prilikom telefonskog razgovora s Uredom za publikacije i da je potonji cjelokupnu uredbu primio putem telefaksa 6. siječnja 1994.
- 129 Vijeće je na raspravi prilikom davanja odgovora na pitanja Prvostupanjskog suda objasnilo da nikada nije zahtijevalo da sporna uredba stupi na snagu prije njezine objave. U to je vrijeme vodstvo Vijeća, iako je bilo upoznato sa sudskom praksom o stvarnom datumu objave Službenog lista (vidjeti gornju točku 127.), imalo običaj Uredu za publikacije dati naputak da akte koji su bili doneseni određene godine objavi u izdanju Službenog lista za tu godinu. Ali taj se običaj od tada promijenio.
- 130 Međutim, Prvostupanjski sud primjećuje – a da pritom ne donosi odluku o zakonitosti tog običaja, koji u najmanjoj mjeri treba ocijeniti sumnjivim – da je usprkos tom običaju više akata koje je Vijeće donijelo u prosincu 1993. objavljeno u izdanju Službenoga lista za 1994. Riječ je ponajprije o odlukama 94/1 i 94/2 koje su donesene 13. prosinca 1993., ali su objavljene u SL 1994, L 1 koji nosi datum 3. siječnja 1994., kao i o Uredbi Vijeća (EZ) br. 5/94 od 22. prosinca 1993. o suspenziji antidampinških mjera protiv država EFTA-e, koja je objavljena u SL 1994, L 3 od 5. siječnja 1994.
- 131 Iz naprijed navedenog proizlazi da je Vijeće namjerno antidatiralo broj Službenog lista u kojem je objavljena sporna uredba.
- 132 Time je ponovno povrijedilo načelo pravne sigurnosti koje prema sudskoj praksi iz gore navedene točke 124. zahtijeva da svi akti institucija koji proizvode pravne učinke ne budu samo jasni i precizni već i da zainteresirana osoba s njima bude upoznata, tako da sa sigurnošću može spoznati trenutak od kojega taj akt postoji i počinje proizvoditi pravne učinke.
- 133 Postupanje vodstva Vijeća treba smatrati osobito ozbiljnim jer je protivno formalnim nuputcima koje je samo Vijeće dalo Uredu za publikacije, a to je „da se osigura da datum objave koji se nalazi na svakom broju Službenog lista odgovara datumu na koji je taj broj postao stvarno dostupan javnosti na svim jezicima u tom Uredu“ (vidjeti gore navedenu presudu Racke, t. 15.). Usto, kako je to tužitelj pravilno primijetio, pravni okvir koji je bio na snazi 31. prosinca 1993. razlikuje se od onoga koji je bio na snazi nakon 1. siječnja 1994., dana stupanja na snagu Sporazuma o EGP-u.
- 134 Iz svega naprijed navedenoga slijedi da su prvi tužbeni razlog i drugi dio drugog tužbenog razloga osnovani.

- 135 U tim uvjetima spornu uredbu treba poništiti a da pritom nije potrebno odlučiti o drugim tužiteljevim argumentima i tužbenim razlozima.

Troškovi

- 136 Sukladno odredbama članka 87. stavka 2. Poslovnika, stranka koja ne uspije u postupku snosi troškove, ako je takav zahtjev postavljen. Budući da Vijeće nije uspjelo u postupku i da je tužitelj postavio zahtjev da ono snosi troškove, valja mu naložiti snošenje vlastitih troškova i troškova tužitelja.
- 137 Članak 87. stavak 4. Poslovnika propisuje da institucije koje su intervenirale u postupak snose vlastite troškove. Stoga će Komisija snositi vlastite troškove.
- 138 Republici Austriji intervencija nije bila odobrena na temelju članka 37. stavka 2. Statuta (EZ) Suda, već sukladno obvezi Zajednice, navedenoj u Izjavi „o pravima država EFTA-e pred Sudom EZ-a“, koja je priložena Sporazumu o EGP-u, čiji je cilj državama EFTA-e i Nadzornome tijelu EFTA-e, na temelju članka 37. Statuta Suda, omogućiti intervenciju u postupke pred Sudom „kako bi se ojačala pravna ujednačenost u EGP-u“ (vidjeti rješenje Prvostupanjskog suda od 20. listopada 1994., Opel Austria/Vijeće, T-115/94, neobjavljeno u Zborniku). Tu Izjavu treba tumačiti na način da se Zajednica državama EFTA-e i Nadzornom tijelu EFTA-e obvezala dati mogućnosti intervencije jednake onima kojima raspolažu države članice i institucije Zajednice. Iz toga slijedi da moraju uživati jednaka prava i imati jednake obveze. Članak 87. stavak 4. Poslovnika propisuje da države članice koje su intervenirale u postupak snose vlastite troškove. U tim će okolnostima Republika Austrija snositi vlastite troškove.

Slijedom navedenoga,

PRVOSTUPANJSKI SUD (četvrto vijeće)

proglašava i presuđuje:

- 1. Poništava se Uredba Vijeća (EZ) br. 3697/93 od 20. prosinca 1993. o povlačenju carinskih koncesija u skladu s člankom 23. stavkom 2. i člankom 27. stavkom 3. točkom (a) Sporazuma o slobodnoj trgovini sklopljenog između Zajednice i Austrije (General Motors Austria).**
- 2. Vijeće će snositi vlastite troškove i troškove tužitelja.**
- 3. Komisija i Republika Austrija snosit će svaka svoje troškove.**

Lenaerts

Lindh

Cooke

Objavljeno na javnoj raspravi u Luxembourgu 22. siječnja 1997.

Tajnik

Predsjednik

H. Jung

K. Lenaerts